

БАЙГЕ! БАЙГЕ! БАЙГЕ!

Күрметті оқырман!

Жиырмасынышы гасырдагы қазақ әдебиетінің ең сүйікті де, сүлей суреткерлерінің бірі Оралхан Бекейдін 80 жылдығына орай, «Айғақ» республикалық апталық газеті осыған дейін еш жерде жарияланбagan ақының жазушы туралы жазылған өртүрлі жанрдагы материалдарды қабылдайды. Үздік деп танылған шыгарма бәйге жеңімпазы атанды. Сонымен, 1-ші орынга лайық деп табылған шыгармада автокөлік, 2-ші орынга теледидар және 3-ші орында иеленген шыгарма үшін кілем беріледі. Сондай-ақ, кейінгі екі орынга ынталандыру сыйлығымыз тагы бар! Бәйге ағымдагы жылдың қараша айына дейін жалғасып, желтоқсан айында жеңімпаздар анықталады.

Бәйге шарттары «Айғақ» газетінің Instagram және Facebook пәрекшеларында жарияланады.

Капы қалмаңыздар.

СЕМЕЙЛІК ОҚУШЫ БАЙЛАНЫССЫЗ МЕДИЦИНАЛЫҚ КАРТА ЖАСАП ШЫҒАРДЫ

9-сынып оқушысы Нұрлыхан Маратов медицина қызыметкерлеріне арналған QEFO.KZ қосымшасын ойларап тапты.

QEFO өнімі – бұл ыңғайлыш және маңызды аксессуар. Оның орнында кулон, сагат бауы немесе брелок болуы мүмкін. Ен бастысы, мұнда кез-келген смартфонның камерасы арқылы окуга және адам туралы ақпаратты білуге болатын шағын QR-код суретінің болуы.

«Мұндай мәліметтер жиынтығы MEDICAL ID (медициналық ID) деп аталады. Мәселең, Медициналық ID IPhone-да бар және смартфон бұгаттаулы болған жағдайда да, оған колжетімділік шектелмейді, ол арқылы медициналық қызыметкер пациент туралы ақпаратты 5 секундта біле алады», – дейді Нұрлыхан.

Егердегі жастаның және созылмалы аурулары бар адамдар – медициналық идентификатордың қажет болатындығының айқын айғагы. Спортшылар, туристер, мүгедек балалар, мүмкіндігі шектеулі адамдар – кез-келген адам дәрігерге ол туралы толық ақпарат білуі қажет жағдайға тап болуы мүмкін.

«Мұндай аксессуарлар қогам үшін аса пайдалы: төтенше жағдайларда өмір үшін аса маңызды минуттар жеке тұлғаны анықтауга уақыт жұмысалмайды. Білезік электронды емес, ол қаралайтын гана. Оларда 5G антенналары мен чиптер жоқ. Білезік қолданушысын микротолқындармен сөзүллендірмейді және деменция қаупін тудыраймайды. Бұл жәй гана гипоаллергенді силикон және QR коды бейнеленген нейлон. Мұндай аксессуарлар қауіпті болып табылмайды. Өз идеялары жүзеге асыру үшін сайт құрастыратын – tilda.com – сайты жасады. Сайтта адам туралы жеке деректер сакталады, содан кейін QR-кодты өзірлең, оған сайттагы деректерді енгіздім», – дейді өз өнертабысымен беліскең тогызынышы сынып оқушысы.

Атап өту керек, Нұрлыхан «QEFO.KZ» байланыссыз медициналық карталар» жобасын мамыр айында өтетін фестивальга дайындауда.

Оның жетекшілері – информатика пәнінің мұгалімдері Жалелова Фалия мен Сангалиева Гулмира.

2-бетте

ЕКІ МЕДИЦИНАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ EGOV.KZ ПОРТАЛЫНДА...

3-бетте

ТАУҒА ТУРИСТИК САПАРМЕН ШЫҚҚАНДА ҚАУІПСІЗДІК...

5-бетте

18 МЫҢНАН АСТАМ ОҚУШЫ «ТАКЕР» ТЕСТИНЕҢ ОТТИ

www.aigak.kz

АЙГАҚ

MEDIA

Gazet Qazaqstan Jýmalistika Akademiasynyň "Altyn Juldyz", Qazaqstan Jýmalister odaǵyныň Turar RYSQULOV jaňe Sattar ERÝBAEV atyndagy sylyqtarynyň, "Altyn jýrek" sylyqyныň iegeri №19 /sarsenbi/ 10 мамыр

RESPUBLIKALYQ APTALYQ GAZET

Instagram YouTube Facebook Telegram

ПРЕЗИДЕНТ БОЗДАҚТАРДЫҢ РУХЫНА ТАҒЗЫМ ЕТТИ

Президент Женестің 78 жылдығына орай Мәскеудегі Қызыл алаңда откен өскери парадқа барды. Сондай-ақ Белгісіз жауынгер бейтінен гүл шогын қою

рәсіміне қатысты.

Парадта Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевпен және Ресей Президенті Владимир Путинмен қатар Бе-

ларусь Президенті Александр Лукашенко, Қыргызстан Президенті Садыр Жапаров, Тәжікстан Президенті Эмомали Раҳмон, Туркменстан Президенті Сердар Бердімұхамедов, Өзбекстан Президенті Шавкат Мирзиёев, Армения Премьер-министрі Никол Пашинян болды.

Сондай-ақ, сапар барысында Президент Ржев округті Турбино деревнясындағы бауырластар зиратына гүл шогын қойды. Мемлекет басшысы Ржев түбіндегі сұрапыл шайқас кезінде қаза тапқан және із-түзсіз жоғалған боздақтардың рухына тағзым етті.

Біктігі шамамен 25 метр болатын қоладан құйылған солдат мүсіні он метрлік қорған төбенің басына орнатылған. Құрыш қабыргаларда Отан қорғаушы жауынгерлердің есімдері жазылған.

Ржев шайқасы - қанды қыргын болған ең сұрапыл согыстың бірі. Кеңес өскерлері бұл жерде, із-түзсіз жоғалғандар мен жарапанғандарды қоса алғанда, 1,3 миллионнан астам адамынан айырылған.

Ақорда.

200 СТУДЕНТКЕ БІР РЕТТІК ШӘҚІРТАҚЫ ТАҒАЙЫНДАЛДЫ

«Dauletten» қайырымдылық қоры үйімдастырылған «Білімнің жүлдізы-2023» байқауының қорытындысы шығып, жеңімпаздарды салтанатты марапаттау рәсімі өтті.

Шарага ҚР Ғылым және жогары білім министрлігі Жылары және жогары оқу орнынан кейінгі білім беру комитеті төрагасының орынбасары Ақерке Абылайхан мен ҚР Парламенті Мәжілісінің депутаты Дәулет Мұқаев қатысты.

«Ғылым және жогары білім министрлігі атынан білімге құштар жастарды қолдап, білім мен гылымды негізгі құндылыққа айналдырып отырган жобага сәттілік тілейміз», - деп атап өтті Ақерке Абылайхан.

2019 жылы бастау алған «Білімнің жүлдізы» қайырымдылық жобасы еліміздегі білімді, өрі талантты жастарды қолдап келеді. Биыл 200 студентке 100 000 теңgedен бір реттік шәқіртақы тағайындалды. Иріктеуге Қазақстанның түкпір-түкпірінен 854 студенттен өтінім түсті. Оның ішінде 774 өтінім ЖОО, 80 өтінім колледж студенттерінен. Жеңімпаздарды анықтауда мотивациялық хат, оқу үлгерімі мен өлеуметтік жағдайлары ескерілді.

«Шәқіртақы иегерлерінің басым көпшілігі көпбалалы отбасылардан, толық емес жанұяды асекендер, жетім және ата-анасының қамқорлығының қалған балалар, ата-анасының екеуінде де немесе біреуінде мүгедектік бар жандар және мүмкіндігі шектеулі студенттерден болды», - дейді Қор жетекшісі Жасулан Куандық.

«Айғақ-ақпарат»

ЕЛГЕ ЗАҢСЫЗ ӘКЕЛІНГЕН ТЕЛЕФОНДАР БҰҒАТТАЛАДЫ

Сатуушін әкелінетін телефондардың бір бөлігі Қазақстанға «сұр» импортарқылы келіп туғеді және олардың жиі қайталанатын IMEI-кодтары болады.

«Сәйкестендіру кодтарының дерекқоры» (СҚДҚ) мәліметтеріне сәйкес, қазіргі уақытта еліміздің ұялы компанияларының желілерінде қайталанатын IMEI-кодтары бар шамамен 3,7 млн абоненттік құрылғы жұмыс істейді.

Бұл өз кезегінде құқық қорғау органдарына үрланған ұялы телефондарды іздеу және оларды үтгаттаубойынша жедел жұмысты тиімді жүргізуге мүмкіндік бермейді.

Осыланысты, Цифрлық даму министрлігі «Сәйкестендіру кодтарының дерекқоры» кеден қызыметтері жүйелерімен интеграциялауды және абоненттерді тіркеу кезінде биометрияны қолдануды жоспарлап отыр.

Бұл механизм:

- Заңсыз әкелінген құрылғыларды 100% үтгаттауга;
- Мемлекеттің кедендейкі және салықтық төлемдерден түсейтін кірістерін үтгайтуға;
- Клондалған және жалған құ

рылғыларды 99%-ға қысқартуға;

- Мобильді құрылғыларды үрлаумен, сәйкестендірумен байланысты алайқтық қылымтарды азайтуға;

- Реттелетін және бақыланатын әкелінетін телефондардың электроника нарығы есебінен халықаралық инвестицияларды үлгайтуға, сондай-ақ адаптациялардың жағдай жасауға мүмкіндік береді.

Естерізге сала кетейік, ҚР ЦДИАМ ҚР ПМ және «Мемлекеттік радиожиілік қызыметі» РМК-мен бірлесіп, «МРҚ» РМК сайтында үрланған абоненттік құрылғылардың (ҚР ПМ деректері) тізілімінде бар-жогын анықтау үшін IMEI кодтарды тексерудің цифрлық сервисі құрылғыларды (https://imei.rfs.gov.kz).

Осыланысты, пайдаланылған ұялы телефондарды сатып алу кезінде тізілімде үрланған абоненттік құрылғылардың бар-жогын тексеруді ұсынамыз.

Астана

Азаматтар eGov.kz Электрондық порталы мен eGov Mobile мобилді қосымшасында санаторийлік-курорттық емдеу қажеттілігі туралы қорытынды алуға және алдын ала міндепті медициналық тексеруден өту үшін анықтама алуға етінім бере алады.

Қазақстандықтар «Санаторийлік-курорттық емдеу қажеттілігі туралы қорытынды беру» қызметінің арқасында санаторий-курорттық емделуге қорытынды алу үшін электрондық етінім бере алады. тініш берген кезде жіберілген диагнозға сәйкес клиникалық-диагностикалық зерттеулер нәтижелерінің электрондық көшімесі болуы қажет.

Қызмет көрсету нәтижесі: электрондық құжаттың об9/у нысаны бойынша берілген санаторий-курорттық карта немесе электрондық құжат нысанында «Жеке кабинетке» жіберілген мемлекеттік қызмет көрсетуден бас тарту туралы дәлелді жауап.

Санаторий-курорттық емдеу мамандандырылған мекемелерде көрсетілетін және минералды сулар, емдік балшық, термалды бұлақтар және т.б. сияқты санаторий-курорттық аймақтың табиги факторларына негізделген

кешенді емдеу-профилактикалық көмекті қамтиды.

«Алдын ала міндепті медициналық қарап-тексеруден өту» мемлекеттік қызметтің мына топтар қолада алды:

- дәріханалардың, фармацевтикалық үйімдардың қызметкерлері;

- қызмет көрсету саласының қызметкерлері (моншалар, сауналар, шаштараздар, сұлулық салондары, кір жұатын орындар, химиялық тазалаушылар), бассейндер мен гидропатиялар, балшық ванналар, спорттық-сауық-

тыру үйімдарының жұмысшылары; - қан қызметі үйімдарының медицина қызметкерлері, хирургиялық, гинекологиялық, акушерлік, гематологиялық, стоматологиялық профильдердің қызметкерлері және медицина қызметкерлері;

- мектепке дейінгі үйімдардың, мектеп-интернаттардың, балалар санаториялық-курорттық жыл бойты сауықтыру үйімдарының, балалар үйлерінің қызметкерлері, отбасы улгісіндегі үйлердің қызметкерлері;

- жолаушыларга қызмет көрсету үйімдарының қызметкерлері (темір жол вокзалдары, аэропортокзалдар, өуежайлар, теңіз және өзен станциялары, автовокзалдар, метрополитендер);
- қогамдық тамақтандыру объектілерінің қызметкерлері;
- жалпы білім беретін мектептерге, орта арнаулы және жоғары оқу орындарына оқуға түсуге үміткерлер сту-

денттерге және т.б.

Қызмет көрсету нәтижесі: №0075-у нысанында берілген медициналық анықтама (дәрігердің консультативтік қорытындысы) не мемлекеттік қызметті көрсетуден бас тарту туралы дәледі жауап нысанында электрондық құжат «Жеке кабинетке» жолданады.

Тінімді өңдеу туралы хабарлама eGov.kz порталының «Жеке кабинеттің» 30 минут ішінде пайда болады.

Қызметтерді eGov.kz порталында «Азаматтарға» - «Денсаулық сақтау» - «Медициналық көмек» бөлімінде қолжетімді. Аналогиялық қызметтерді eGov Mobile мобилді қосымшасында «Денсаулық сақтау» бөлімінде алуға болады.

Қызметтер «Үлттық ақпараттық технологиялар» АҚ, Қазақстан Республикасы Цифрлық даму, инновациялар және аэрогарыш өнеркәсібі министрлігінің Мемлекеттік қызметтер көрсету комитеті, «Республикалық электрондық денсаулық сақтау орталығы» ШЖК РМК және Қазақстан Республикасы денсаулық сақтау министрлігінің бірлескен жұмысының арқасында жүзеге асырылды.

eGov.kz

АШМ МАЛ ИЕЛЕРІ ҮШІН ПАЙДАЛЫ МОБИЛЬДІ ҚОСЫМША ӘЗІРЛЕДІ

Қазақстанда 1 маусымнан бастап ауыл шаруашылығы жаңуарларының иелеріне арналған «TortTulik» мобилді қосымша іске қосылады. Жобаны Ауыл шаруашылығы министрлігі А. К-дегі экономикалық саясатты талдау орталығымен бірлесіп әзірледі.

Қосымша Ауыл шаруашылығы жаңуарларының базасын көңілтүрдегі көмектеседі, ол әрбір жаңуар иесіне (ШК, ЖШС, ЖКШ және т.б.) ез малян түгендеге көмектеседі. Сондай-ақ қосымшаның арқасында ветеринариялық дәрігерлер ветеринариялық-профилактикалық іс-шараларды үақтылы және толық көлемде жүргізуге мүмкіндік алады.

Қосымша смартфонда онлайн режимінде жұмыс істейді. Интернет болмаган жағдайда, багдарлама желіге қосылғаннан кейін деректер жаңартылады. Багдарлама арқылы ветеринариялық төлкүжат алуды болады және болашақта малды сатып алу-сату, жоғалтқан таңбаны ауыстыру, сондай-ақ сойғаннан кейін жаңуарды есептеп шыгару рө-

сімдерін жасауга болады.

«TortTulik» ауыл тұрғындары үшін ақпараттық хабқа айналады. Сондай-ақ мобилді қосымшада саланың соңғы жаңалықтарын тарату мүмкіндіктері, алдагы вакцинация туралы хабарламалар және т.б. бар.

Қосымша жаңартылған сағын ет сатып алушыларға арналған білім енгізілетін болады. Қазақстандықтар «sogum.kz» қосымша бетінде тікелей ауыл шаруашылығы тауарын өндірушіден жаңуардың ветеринариялық бақылауынан өткен тұтас етіне тапсырыс бере алады.

Әзіріге «TortTulik» қосымшасы Android Playmarket-тен жүктеуге қол жетімді болады, әзірлеушілер кейін iOS-тагы смартфондарға бейімделеді. Айта кетейік, бүкіл ел бойынша 1,5 млн мал иесі мобилді қосымшаның әлеуетті пайдаланушылары болады деп күтіліп отыр.

Қазақстан мен збекстан әлеуетті мигранттарының құқықтарын қорғау туралы келісті

Қазақстан Республикасы мен збекстан Республикасы арасындағы екіжақты ынтымақтастық жөніндегі бірлескен үкіметаралық комиссияның 19-шы отырысының қорытындысы бойынша екі елдің үкіметтері арасындағы 2023-2024 жылдарға арналған «Қазақстан Республикасында збекстан Республикасынан азаматтары болып табылатын еңбекші-мигранттардың және збекстан Республикасынан азаматтары болып табылатын еңбекші-мигранттардың еңбек қызметті және құқықтарын қорғау туралы» Занына (бұдан әрі - Зан) арнағы экономикалық аймақтардың (бұдан әрі - АЭА) тар шенберлі салалық бағыттан ауысу бойынша шараларды белгілеп, сондай-ақ жер участекерін беру рәсімін оңтайланыруга байланысты түзетулер енгізді.

Жоғарыда көрсетілген түзетулер шенберінде келесідей өзгерістер қарастырылған:

1. Міндептемелерді орындағаннан кейін жер участекін мерзімінен бұрын сатып алу құқығын беру.

Инвестициялық тартымдылықты арттыру мақсатында іске асырылып жатқан жобаның барлық нысаны пайдалануға берілген сәттеп бастап, 3 жылғы откен бойда оз міндептемелерін адаптациялардың АЭА қатысушыларына жер участекін сатып алу құқығын беру тетігі қарастырылып отыр. Жер участекін сатып алудың міндепті шарты тиісті нысандарда толықтай жүзеге асырылған өндіріс жобалары болуға тиіс.

2. Басымдықтагы қызметтің түрлерінен айналыспайтын әлеуетті инвесторлардың инвестициялық жеңілдіктер-

ді қолданбай АЭА қабылдану жолдары.

Басымдақтығы қызметтің түрлерінен қарастастан осы норманың аясында «бейінді емес қызмет түрлері» деген жаңа термин енгізіліп, бұган өңдеу онеркөсібін жолға қойған бизнес субъектілері кіріп отыр. Алайда олардың АЭА аумағындағы көсібі шикізатты, материалдарды, басқа да заттарды, жаңа өнімге арналған құрамадас болшектерді өңдеуге байланысты болу қажет.

Бейінді емес қызмет түрлерін жүзеге асыратын тұлғалар АЭА қатысушылары болып саналмайтынын ескерсек, оларға салық және кеден-дік баждардан босату тәртібі қолданылмайды.

3. тінімдерді қаралуды стандарттату.

Басымдықтагы қызметтің түрлерінің тізбесін жүргізу ережелерін бекітүшілдіктердің қысқаша тізімін анықтайтынын айтқа көтейік.

Сонымен қатар жоғарыда айттылған заңда АЭА қызметтің жетілдіруге арналған өзге де нормалар қарастырылған.

Елорда.

ТҮРКІСТАН ОБЛЫСЫНДА ЕРЛЕР САНЫ БАСЫМ

2023 жылдың басында халық саны 19 миллион 766 мың адам болса, оның 9 миллион 647 мыңы — ер адамдар.

нірлер бөлінісінде ерлер саны Түркістан облысында көп — 1 миллион 079 мың, ал ең азы Ұлытау облысында — 108 мың.

Ерлерден күтіледін өмір сүру ұзақтығы — 70,2 жыл. Орташа жасы — 30,5 жас. Некеге тұрган ерлердің орташа жасы — 28 жас.

ҚАЛА ЭКІМІНІҢ КЕЗЕКТІ БІРЫҢГАЙ ҚАБЫЛДАУЫ ӨТТИ

Шымкент қаласының өкімі Мұрат Әйтеновтің кезекті бірыңгай қабылдауы қалалық Әл-Фараби атындағы гылыми-өмбебап кітапханасында өтті. Қала басшысының қабылдауына келген тұргындар өз көкейлеріндегі сауалдарын жолдап, талап-тілектерін жеткізді. Жиналған көпшілік көбінесе тұргын үй кезегі, жер жөне жол мәселесі, жұмыссыздыққа қатысты толғандыран сұрақтарын ортага салды.

Мұрат Дүйсенбекұлы мегаполис тұргындарының мәселесіне орай тиісті басқарма басшыларына тапсырма беріп, оның оңтайты орындалуына 1 ай көлемінде уақыт берdi.

Сондай-ақ, бірыңгай қабылдауда өрбір тұргынның қойған жеке сауалына жауапты сала бойынша басқармалардың манандары бетпе-бет жүздесіп, келісілген мерзімде көтерілген мәселелердің жедел шешімін табуын назарға алды.

18 МЫҢНАН АСТАМ ОҚУШЫ «ТАКЕР» ТЕСТИНЕ ӨТТИ

Жасөспірімдер арасында құмар ойындарға төуелділікті анықтауга арналған «Такер» тесті өтті. Оган 18 мыңдан астам 9-11 сыныпта оқытын мектеп оқушылары қатысты. Сынаққа қатысушы жасөспірімдердің 80% га жуығы ягни 13 мыңдан астам бала жасыл аймақты қорсеткен. Бұл дегеніміз, 13 мың оқушының құмар ойындарға өуес емес екенін, компьютерлік ойындарға қарсы әрекеттің белгісін көрсетті. Ал сары аймаққа жасөспірімдердің 19,6 пайыз түсті. Ал, ең аз қорсеткіш қызыл аймаққа түскен сынаққа қатысушы оқушылар болды. Нәтижесі 2,8 пайыз. Демек, жүйелі жұмыстар жүргізілсе толық жасөспірімдерді құмар ойындардан сақтай аламыз.

2022 жылдың қорытындысы бойынша Қазақстанда 157 мыңдан астам қылмыстық құқық бұзушылық тіркелсе, оның 20%-ы немесе 31 мыңдан астамы құмар ойындар негізінде жасалған. Ал өткен жылғы статистикалық деректерге сәйкес 3 676 суицид фактісі тіркелсе, оның өрбір бесіншісін құмар ойынға өуес адам жасаган. Ал осы ойындарды ұйымдастырып, бәс тігі бойынша ұлттық статистика бюросының қызметтердің көлемі бойынша берген нәтижесі: 2020 жылы — 89,7 млрд теңге; 2021 жылы — 501,2 млрд теңгені қурайды. Яғни, соңғы үш жылда біздің азаматтар құмар ойындарға 1 трлн. теңгеден астам қаржат жүмсаган.

Осында статистикаларды еске отырып қала өкімінің баланыздың интернет жөлісінде немен айналысадыны на коніл аударыңыз.

ТАЙЛАНДЫҚТАР ШЫМКЕНТЕ ДЕНСАУЛЫҚ БАҒЫТЫНДА ЖҰМЫС ЖАСАМАҚ

Шымкент қаласының өкімі Мұрат Әйтенов Таиланд Корольдігінің Қазақстандагы Елшісі Чатчаван Сакорнсинмен кездесті. Тараптар ортақ қатынастарды дамыту үшін бірлескен инвестициялық жобаларды іске асыру тегітерін талқылады. Екі елдің инвестициялық өлеуеті бойынша ақпарат алmasып, достық қатынастарды нығайтудағы іс-шараларды жүйелі ұйымдастыруды қарастырды.

«Қаламыздың Орталық Азияда инвестициялар, технологиялар мен зияткерлік ре-

сурстарды тартуда мүмкіндігі зор. Біз шетелдік инвесторларды тарту мақсатында қала аумағында өнеркәсіп алаңдарын құруға ерекше назар аударып келеміз. Мемлекеттік қолдау шаралары аясында біз Тай капиталының қатысуымен жобаларды жүзеге асыруды сүйемелдеуге дайынбыз” — деді қала өкімі.

Қазақстан-Таиланд арасында дипломатиялық қатынастар ел төуелсіздігін алған жылдардан басталған. Ынтымақтастық қорсеткіштерінің бірі - қалалар арасында тығыз

байланыс орнату болып табылады. Таиландтың әлемге әйгілі туристік бағыты Паттайя мен Шымкент - бауырлас қалалар.

Тараптар кездесу барысында қалалалар арасындағы байланысты нығайтудағы өзекті мәселелердің шешімін талқылады. Сондай-ақ алдаты уақытта тек туризм, мәдениет салаларында гана емес, сауда-саттық, білім, денсаулық сақтау бағыттарында да бірлескен жобаларды қолға алууды қарастырды.

ЕЛ ҚОРҒАНЫ - ЕЛ ҚОРҒАҒАН САРБАЗДАР

7 мамыр — Отан қоргаушылар күні - халқымыздың төң батырлық пен ерлікін, Отансүйіштікін мерекесі. Естерінізге сала кетсек, Қазақстан Республикасында 7 мамырда атап өтілетін мемлекеттік мереке. 1992 жылтың 7 мамырда сол кездеңдегі Мемлекеттік басшысы Нұрсұлтан Назарбаевтың Жарлығымен Қазақстан Республикасының Қарулы Күштері құрылды. Дәл осы күні республика аумағындағы КСРО Қарулы Күштерінің құрамындағы мекемелер, бөлімдер, құрамалар Қазақстан Республикасының құзыретіне берілді. Айтулы күннің жас буынды патриоттық бағытта тәрбиелеуде маңызы айырықша. скелен ұрпақты ерлікке үндайтін мерекелік іс-шаралар шеруі Шымкентте бүтіннен басталып кетті.

Қала өкімі Мұрат Әйтенов 7 мамыр — Отан қоргаушылар күнінде арналған салтанатты жынға қатысты. Сахна төріне еліміздің Мемлекеттік Тұын салтанатты жағдайда шыгарылды, Мемлекеттік Гимн шырқалып, көпшіліктің рухын көтерді.

“Отан қоргаушы” сезі адамгершілік магынасы мен қасиетті ұғымға ие. Отан қоргаушылар әрқашан патриотизм мен өз халқына адад қызмет етудің, ар-намыс пен ерлікін, батылдық пен батырлықтың көрінісі болады, әйткені өлемде бейітшілікке қызмет етіп, өз елін, халқын қоргаудан басқа жогары миссия жоқ. Қазақстандықтар Отанымыздың бостандығы мен шаулесіздігі үшін өмірлерін қынған батылардың барлық ұрпақтарының ерліктерін еске алады.

Жында М.Дүйсенбекұлы бір топ өскери қызметкерді Алғыс хатпен маралаттады. Сонымен қатар жында «Оңтүстік» өнірлік қолбасшылығы өскерлерінің қолбасшысы, генерал-майор Мереке Қошекбаев Қарулы Күштердің ардагерлері мен жауынгерлерді мерекесімен құттықташ, жогары деңгейде қызмет атқарған сардарлар мен сарбаздарды маралаттады.

Жын соны сарбаздар мен жергілікті өскери оқу орындары курсанттарының және эстрада жүлдиздарының мерекелік концертіне үлді.

ШЫМКЕНТ-КУТАИСИ АРАСЫНДА ӘРІПТЕСТІК БАЙЛАНЫС ЖАНДАНАДЫ

Кутаиси қаласының мәрі И.Хахалейши-вилидің шақыруымен Шымкент қаласы туризм, сыртқы байланыстар және креативті индустрія басқармасы басшысының міндетін атқарушы Азамат Қалқабаев пен жұмыспен қамту және әлеуметтік қоргау басқармасының басшысы Балмаржан Нарбекова Грузияның үшінші ірі қаласына іс-сапармен барды.

Сапар аясында Шымкент пен Кутаиси арасында туризм саласында екіжақты ынтымақтастықты дамыту бағыттыңда көздесулер жоспарланған.

Кутаисиде бүтін қала күні атап өтуде. Шымкенттің делегация мерекелік салтанатты шарага қатысып, “Достық” алеясында ағаш көшеттерін отыргызытын болады. Айта кетейік, мамыр айының соңында “Flyarystan” өуекомпаниясы Шымкент-Кутаиси бағыттыңда аптасына екі күндік өуе қатынастарын жаңғыртпақ.

ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ МЕМОРАНДУМҒА ҚОЛ ҚОЙЫЛДЫ

4-5 мамыр аралығында Ташкент ирригация және ауыл шаруашылығын механикаландыру инженерлері институты, Шыршық мемлекеттік педагогикалық университеттің әзірлеушілік және збек мемлекеттік дене шынықтыру комиссия отырысы өтті.

Сапардың бірінші күні ҚР Жогары білім және гылым вице-министрі Қ.А.Ергалиев пен збекстан Республикасы арасындағы екіжақты ынтымақтастық жөніндегі бірлескен үкіметаралық комиссия отырысы өтті.

Бірінші күннің сонында М.Әуезов атындағы Оңтүстік Қазақстан университеті мен збек мемлекеттік дене шынықтыру және спорт университеті арасында ынтымақтастық туралы Меморандумға қол қойылды.

Кездесу барысында де-
Бетті дайындаған: Мақсат ТОҚСАНБАЙ.

ТАУГА ТУРИСТІК САПАРМЕН ШЫҚҚАНДА ҚАУІПСІЗДІК ЕРЕЖЕЛЕРІН САҚТАУ КЕРЕК

Еліміздің төтенше жағдайлар министрлігі таулы аймақтарга туристік сапармен шыққан кезде қандай қауіпсіздік ережелерін сақтау керек. Бұл туралы Түркістан облысы Төтенше жағдайлар департаментінің баспасөз қызметі Facebookе парапшасында жариялады.

- Нашар көрінгенде (тұман) немесе төуліктің қараңғылауында жүрмей керек. Маршрутқа барап алдында ауа райы болжамын қараңыз;

- Таулы жерлерге бармас бұрын ауа райы жағдайы мен кедергілерді,

ықтимал қауіптерді ескеру керек. Егер ауа райы нашарласа, жогары емес, төмен түсініз;

- Таулы маршруттарда жолды мұқият қадагалаңыз және аяғының астына, әсіресе жаңбырдан кейін мұқият қарап жүрініз;

- Жарақат алыш қалмас үшін тік беткейлерге көтерілменіз;

- Дененің қызып кетуіне, гипотермияга жол берменіз;

- Егер сіз балаларды өзінізден бірге тауга алыш барсаныз, олар үшін жаупкершілікті ұмытпа-

ныз, оларды қараусыз қалдырмаңыз;

- зінізбен бірге жеткілікті мөлшерде су және компас алыңыз;

- Егер сіз топшен немесе достарыңызбен саяхаттасаңыз олармен бірге болғаныңыз жөн. Міндегі түрде өзінізбен бірге қажетті дәрі қоры бар медициналық қобдишишан алып жүрініз. Қозғалыс қарқыны топтагы ең әлсізмен анықталады.

- Егер тауга бейтаныс маршрут бойынша алғаш рет шығып отырасаныз онда бұған дейін осы маршрут арқылы жүрген адамды табуга тырысыңыз немесе осы маршрут туралы алдын-ала мәліметтерді біліп алған жөн. Ешқашан бейтаныс маршрут бойынша тауга жолсеріксіз шықпаңыз;

- Тауларда адасың, қауіпті жабайы жануарларға кезігіп, жартастан құлап кетуге болады. Қыста тауларда қар көшкін жүріп, жазда тастар құлауы мүмкін.

- Егер сіз тауга бірнеше күнге баратын болсаңыз, онда өзініздің ұлты телефон нөмірлерінізді тәулеңік бойы жұмыс істейтін ҚР ТЖМ бөлімшелеріне 112 нөмірі бойынша хабарланыз.

МЕХАНИК-МЕХАНИКАЛЫҚ ЖҮЙЕЛЕР САЛАСЫНДАҒЫ БІЛІКТІ МАМАН

Техник-механика мамандығы қазіргі технологиялық прогресс өлемінде кең бейінді, сондықтан ол өте танымал. Техник-механик деңгейде тәсімділігі мен күш, көзінің көруі мен көз өлшемінің жақсы болуы, қол мен саусактар қимылдың дәлдігі мен оларды үйлестіре алуы, бұлшықет және есту сезімталдығының еткілігі, жақсы бейнелі және жедел есте сақтау, техникалық интеллект, зейіннің жогары деңгейі мен оны бөлу, сондай-ақ байқампаздық, шыдамдылық, тәртіптілік пен жауапкершілік сияқты жеке қасиеттерге ие болуы керек.

Механик-механикалық жүйелер саласындағы білікті маман. Олардың құрылғысын біле отырып, ол оларға қызмет көрсетеді және сынған жағдайда қалпына келтіреді. Мамандық Ежелгі Римде пайда болды және кейінгі дәуірде қарқынды дамыды. XVI-II ғасырга дейін механиканың ғылым ретінде қабылдамады, ал мамандардың өздері қолөнершілермен бір қатарға қойды. Тек қана өнеркәсіптік революция кезінде, қолмен еңбек етуден машинага өту кезінде механикке білімнің жеке саласы ретінде бөліне бастады. Сандық технологиялар дәуірінде оның маңыздылығы азайтан деп ойлауга қате болар еді. Жалпы физика сияқты механика фунда-

менталды және сондықтан да қолданбалы және теориялық мәні бар.

Машиналар адамды барлық жерде алып жүретіндіктен, жақсы механик ешқашан жұмыссыз қалмайды: жас мамандар көбінесе, тіпті диплом алмай тұрып, өндірістік және диплом алдындағы практикадан өту барысында жұмысқа орналасады.

Бұл біліктіліктің артықшылығы қазіргі таңда үлкен сұранысқа ие болуында. Сондай-ақ түрлі қызыметті жүргізуге, автомобильдердің жаңа маркаларын үнемі зерделеуге, жөндеу мен диагностикалауга арналған барлық жаңа техникалар туралы хабардар болуға мүмкіндік береді.

Заманауи сервис орталықтарында диагностиканы компьютерлік бағдарламаның көмегімен жүргіzetіндіктен, көп жағдайда арнағы және жогары техникалық білімді талап етеді. Лицей немесе колледж бітірген мамандар жұмыс істей алмайды. Технология дамыған XXI ғасырда рухани жаңғыра отырып, заман талабына сай білім алу бүгінде өрбір қесіби маман үшін өте маңызды .

К.Б.СУЕНДЫКОВА,
М.Дуэзов атындағы ОҚУ-дың
“Механика және машинажа-
сай”, кафедрасының аға
окытушысы.

Мектебім - мактандыым

байқауында өзінің дарындылығымен көзге түсken оқушының Абдуллаев А. жүлделі II орынды иеленді. Қызылорда қаласына өткен «ФЫЛЫМ ӘЛЕМІН АШУ» тақырыбындағы ғылыми жоба байқауынан 8 «Ә» сынып оқушысы Манасқызы Жарқынай ГРАН-ПРИ және жүлделі I дәрежелі дипломмен марапатталды. «Фылым әлемін ашамын» номинациясы бойынша 8 «Ә» сынып оқушысы Байдебек Фазиза жүлделі I дәрежелі дипломмен, 10 «Ә» сынып оқушысы Әбдігаппар Асылжан жүлделі I дәрежелі дипломмен, 10 «Ә» сынып оқушысы Таубайұлы Абылай жүлделі I дәрежелі дипломмен марапатталды. Фылыми-зияткерлік «Зейін-2022» олимпиадасында 10 «Ә» сынып оқушысы Әбібулла Алихан жүлделі I дәрежелі дипломмен, 10 «Ә» сынып оқушысы Таубайұлы Абылай жүлделі I дәрежелі дипломмен марапатталды. Мектебіміздің дарынды, талантты оқушысы Абдилмажит Бақытжан Дарын орталығының үйімдастыруымен өткен республикалық Президенттік олимпиадада жүлделі II орынды иеленіп, арнағы төс белгімен марапатталды. Срнымен қоса республикалық Лингвистикалық олимпиададан I орынды именденіп отыр. Дәл осы мектептің шәкірті Болатбек Шапагат қызымыз ағылшын тілі пәнінен республикалық пәндей олимпиаданың қалалық кезеңінен бас жүлдені иемденіп, республикага жолдама алып отыр. Шымкент қаласы, Дарын орталығының үйімдастыруымен өткен пәндей олимпиададан да біршама оқушыларымыз жүлделі орындарды иемденіп дипломдармен, Алғыс хаттармен марапатталды. 5-6 сыныптар арасындағы пәндей олимпиада жарылыштан пәнінен Сержан Диас, Оспан Айару

жөн Асан Толғанай жүлделі орындармен марапатталды. Дарын орталығының үйімдастыруымен 9-11 сынып оқушылары арасында өткен пәндей олимпиадада география пәнінен Орынбек Аружан, қазак тілі мен әдебиет пәнінен Жайлау Жібек, орыс тілі пәнінен 9 сынып оқушысы Досымбек Темірлан, орыс тілі пәнінен 10 сынып оқушысы Аубакир Назерке, ағылшын тілі пәнінен 9 сынып оқушысы Аспандиар Ақмейіл, ағылшын тілі пәнінен Болатбек Ш. жүлделі орындармен марапатталды. «Алтын сақа» олимпиадасынан 3 «Ә» сынып оқушылары Асан А., Нұрлан Б. қалалық кезеңінде жүлделі орынмен марапатталып, республикалық кезеңге жолдама алды. Сонымен қоса, оқушыларымыз Дарын орталығының үйімдастыруымен өткен біршама байқаулардың да женімпаздары атанды. Республикалық «БАЛАЛАР ӘЛЕМІ» кітап оку байқауынан 4 «Б» сынып оқушысы Бердан А., 5 «Б» сынып оқушысы Тасыбек Л., 9 «Ә» сынып оқушысы Дәуренқызы А. жүлделі орындармен марапатталды. «Қош келдің, Жас журналист!» байқауының «Жаныңда жүр жақсы адам» багытынан жүлделі орынмен марапатталды. Республикалық «АЛАШ К СЕМІ» байқауынан 7 «А» сынып оқушысы Тасыбек Ж., 8 «Ә» сынып оқушысы Манасқызы Ж. жүлделі орындармен марапатталды. «Әбіш оқулары» байқауының қалалық кезеңінің «иллюстрациялық сурет салу» багытынан 9 «Ә» сынып оқушысы Әбдітәліп З., «Ә. Кекілбаев шығармаларынан сахналық қойылым» багытынан 10 сынып оқушылары Абидулла А., Жақсылық С., Әбдігаппар А., Алтай А., жүлделі орындармен марапатталды.

Тагы бір мақтандырумен айта кетер бір жайт, біздің мектептің оқушылары тек республика көлеміндегі сайыстарға қатысып қана қоймай, халықаралық додаларда да бақтарын сынап жүр. Меселен, халықаралық «BALA FEST» шығармашылық жобадан «Жалын» би тобының «Қызғалдақ» баймен жүлделі I орынды иемденсе, «Испан» би мен жүлделі II орынды иемденді. 8 «Ә» сынып оқушысы Бекалы А. «Кел билейік» халықаралық байқау-фестивалінде Грант-При алып, Туркия еліне жолдама алды. ZHULDYZ ART KAZAKHSTAN халықаралық байқауында Грант-При жеңіп алып, Туркия еліне жолдама алды. ZHULDYZ ART KAZAKHSTAN халықаралық байқауында Грант-При алып, Египет, Грузия елдеріне жолдама алды. «Zhibek zholy Kazakhstan» дамбыра байқауында Бас жүлдені иемденіп, Туркия елі, Стамбул қаласына жолдама алды. Эрине, мұндай жетістіктерінде айта берсек өте көп. Дегенмен, мектеп абырайын асқақтатын жетістіктеріміз бірінші кезекте талантты да талапты шәкіртердің, білімді де білікті үстаздардың арқасында екенін үмтапа керек.

Корыта келе, қысқа гана жазылған мақаламды өзім қызмет етегін білім ошагы туралы аз маглұмат бере келе, біздің мектептің жетер жетістіктері алда екеніне сенімді екенімді жеткізгім келеді. Келешектің кеплі – жастарға жаңа ақпарат, жаңаша білім алу машиналарын мемгертіп, алған білімдерін өмірде тиімді қолданса, ал шәкіртерге терең білім тәлімді тәрбие беруге талап енбек етіп жүрген үстаздар қауымна шығармашылық ізденіс пен толагай табыс тілеймін.

Назгуль САПАРОВА
«Жалын» жалпы білім беру мектебінің қазақ тілі мен әдебиет пәнінің мұгалімі (директордың бейін ісі жөніндегі орынбасары)

Мәрия Зәйтүнқызы сұрапыл согыстың отты жылдағында, 1943 жылы 9 мамыр күні Бәйдібек ауданындағы Алмалы ауылында дүниеге келді.

Әкесі Мұсақ пен анасының мейірімі Марияның еркін өсуіне ықпал етті. Мәрия жастайынан әкесінің баулуымен ат құлагында ойнайтын өжет қыз болып өсті.

Мектепті бітірген соң ауылындағы сегізжылдық мектепте пионер вожатый болып еңбек жолын бастады. Бала-лармен жұмыс Мәрияга қатты ұнады. Ата-анасының қолдаулымен, өзінің жүрек қалауымен Шымкент педагогикалық институтының тарих факультетіне түсті.

Бір жылдан кейін әкесі Мұсақ Мәрияны Боралдай ауылының тұмасы Тұрсын Шалданбайұлына жасаулатып ұзатты. Еліктің лагындағы сүйімді, сұлу бойжеткен 1963 жылы көркіті Қөтөбе ауылына, Отар өүлетіне келін болып түсті. Мектепте мұгалім болып істейтін атасы Шалданбай мен енесі Гүлшырын Мәрияның отбасынан алған тәрбиесіне, үлкенге құрмет, кішігө ізет көрсететін ибалы, кішіпейіл, елгезек, ашық-жарқын мінезіне тәніт болып, перзенттеріндегі мәпеледі. Апасы «Мәкенттай» дейтін.

Ұзатарда әке-шешесі: «Қызым, ата-анаңды, отбасындағы үміт еткен жалғыз ұлдары Тұрсын күйеу баламды сыйла»-деп шыгарып салған еді. Мәрия бұл аманат сөзді бір сөтте есінен шыгармады. Бір жағынан ата-ененің қамқорлығына риза болған Мәрия олардың қоңілдерінен шығу үшін жұмыста да, үйде де тыным таппады.

Отбасында ер кісінің орны ерекше. Зінің еңбек жолында басшылық қызметтердің тұтқасын ұстаган отагасы Тұрсын Отартегі Алматыдағы қазақ мемлекеттік ауыл шаруашылығы институтын агроном мамандығы бойынша тәммәндаган. Басшылық қызметтер атқарды. Түсінігі мол азamat жұбайының мамандығы бойынша алаңсыз ұстаздық етіп, іс-шаралардың үйтқысы ретінде үйден ерте шығып, кеш келетін уақыттарына түсінушілікпен қарады. Анасында алақанына салған енесі Гүлшырын бес немересінің багбаны, шаңырақтың алтын дінгегі болды. Сұлу да сүйімді, мейірімді келінің күнүзакқа қызметте жүргеніне қабак шытпады. Қайта «Үйде де, түзде де тыңдырымды»-деп көрші-қолаңға мақтап отырды. Отбасындағы осы әдемі қарым-қатынас Мария Зәйтүнқызының жемісті, жеңісті жылдарын жалғастырды. Психологтардың пайымдауынша: «Ерлі зайдылардың өмір суру қағидасы төрт топқа бөлінеді. Соның бірі - бұл өмірдегі сирек кездесетін қос сұулалардың немесе екі жақсының ерлі зайдылардың одагы. Бұл-Тұрсын Отартегі шаңырағының отбасының тату-төтті өміріне арналып ай-

тылғандай. Йткені, әйел-отбасына төуелді... Қанша іскер, қанша жерден қолынан іс келсе де, үйде кедергілерге тап бола берсе, ешқашан іс алға баспайды. Мария Зәйтүнқызының еңбектегі жеткен жарқыраган жетістіктерінде атасенесі мен жұбайы Тұрсын Отартегінің сүбелі үлесі бары айтпаса да түсінікті.

1964 жылы 3 наурызда ірге тасын қалаган Бөген, қазіргі Ордабасы ауданы Темірлан ауылында Мәрия Зәйтұнова оқушылар үйінің директоры, Аманкелді атындағы мектепте мұгалім, директордың оқу-ісі

жөніндегі орынбасары болды, сосын сайланбалы жүйемен Шоқан Уалиханов атындағы орта мектеп директорлығына сайланды.

Үнемі ізденіс үстінде жүретін Мәрия мектептің мәртебесін көтеру үшін облыс, республика деңгейіне көтеру, жеткіншектерге саналы тәрбие, сапалы білім беру бағытындағы игі істерді жүйелі түрде жолға қойды. Зіне, ұжымына бек сенімді. Мектептегі ұстаздары да білімді, білікті. Үнемі тың ұсыныстар тастан, оның орындалуына аса мән беретін басшы осы білім ұсакының негізінде зыр жүгіріп жүріп облыста алғаш рет гимназия мектебін ашты. «Атына заты сая болсын»-деп білім орда-сының алдына Шоқан Уәлихановтың алып ескерткішін орнатуга мұрындық болды.

Талапшыл, іскер басшының нұсқауымен мектептің жұмысын жаңандырган мұгалімдер өзге өңірлердегі әріптестеріне үлгі-өнеге болумен бірге білім ұсакының республикада озық тәжірибе орталығына айналуына сүбелі үлес қосты. Талапшыл басшының ұйымдастыруышылтық қасиетін құрметтеген ұжым да мектептегі іс-шаралардың жогары деңгейде өтуіне ықпал етті. Басшылықтың қатаң тәртібі үздік оқушылар қатарын көбейтті. Бұгінде облыс, республика көлемінде еңбек етіп жүрген гимназия оқушылары өздері білім алған алтын ұсакын үмытпай келіп тұрады.

Желкені желбіреген 70-ке толғанда өзі негізін қалаган «Каусар» гимназия мектебінің ұжымы 10 жыл бұрын зейнетке шыққан Мария Зәйтүнқызын білім ордасына арнағы шақырып, мерей тойдың бастауы ретінде құшак-құшак гүлмен, ыстық лебізге толы тілектермен, әнмен шашу шашып қарсы алды. Гимназияның алғашқы директоры ұжымының бірлігі, ынтымагы сақталғанын көріп, қатты толқынды. Еңбегі еленді деген осы!

Зейнетке шыққаннан кейін екі жыл директорлық қызметтің жалғастырды. Асқаралы алпысында аудан басшыла-

ТАҢ СҰЛУЛЫҒЫ ЖАН СҰЛУЛЫҒЫМЕН ҮНДЕСКЕН ИСКЕР Эйел

рының үйгарымымен аудандық әйелдер кеңесінің төраймы болып сайланды. Қогамдық жұмысқа жастайынын бір табан жақын ұлагатты ұстаз тәрбиелік мәні зор қогамдық жұмысқа белек сыйбана кіріспейті! Мақсаты әйелдердің отбасындағы өмірін, деңсаулығын, бала тәрбие-сін назардан тыс қалдырмай, оларға моральдық қолдау көрсету, қамқорлық жасау. Осы тұрғыда қаншама ігі істердің жүзеге асыруды. Ата-аналардың қолдаулымен бірқатар жабылып қалған балалар бақшасын қалпына келтіріп, тұрғындардың ыстық ықыласына бөленді. Қаншама іс-шаралардың басы-қасында жүріп, әйел мәртебесін көтеру үшін тынбай еңбек етті.

Әйел-отбасының алтын қазынасы. Ұлы Жеңістің 70 жылдығына орай, Темірлан ауылындағы саябақ ішінен аналарға арнағы ескерткіш орнату туралы бастама көтеріп, іске кірікенде, Алматыдағы гимназия түлегі Жанар Ысқақова жақсы жаңалықтан хабардар болып, өз қаржысымен үлес қосты. Сөйтіп, бюджеттен ақша бөлдірмей-ақ 550 мыңға аудан орталығындағы саябақта 5 метрлік «Ана» ескерткішін түркізди! Ескерткішке «Әйел-бір қолымен бесікті, екінші қолымен өлемді тербетеді. М.Әуезов» деп жаздырып қойды. Бұгінде шаңырақ көтерген жас жұбайлар сәбін көтеріп тұрған «Ана» ескерткішінің алдына ғүл шоқтарын қойып, естелік суретке түсіп жатқанда, анага тагзым еткен жастарға риза боласыз.

Тәраймының тікелей басшылығымен, әйелдер кеңесінің үйимдастыруымен ауданын 50 жылдық мерей тойына орай, көп балалы аналар мен еңбекпен шындалған аяулы жандар туралы «Әйел-қогамның қуатты қүші», ұлттық тәрбие берудің негізін қалau мақсатында «Ұлттық тәрбие-мәңгілік елдің негізі»- атты кітаптар жарық көрді. 2005 жылы Мәрия Зәйтүнқызы — табандылық танытып,

Ордабасы ауданының құрлына 40 жыл толу мереілі мерекесі қарсанында Ордабасы аудандық тарихи-өлкетану мұражайын халықтың қолдауымен, окушылардың көмегімен өз қаржысына ашты. 80 шаршы метр музей гимараты қараусыз қалғаннан тозып кеткен екен, курделі жұмыстар жүргізіп, бөлмелер қостирып, шатырын ауыстыруды. Құжаттарын рәсімдеді. Музей директоры Мәрия Зәйтүнқызы қаншама құнды жәдігерлерді өз қаржысына сатып алды. Ондагы негізгі мақсаты — рухани мәдени қа-

сінен айқын. Ерлі-зайыптылардың жақтойлары отана-Мәрия Зәйтүнқызының секеннің сенгіріне шыққан мереітойына ұласқаны қандай жарасымды десенізші! «Жақтой мен 80 жылдық мереітойга»- жиналған ағайын, тұган-тұыс, дос-жаран, қызметтестері: «Қандай әдемі сәйкестік!» деп іштей сүйсініп отырды.

Мария Зәйтүнқызы сегіз қырлы, бір сырлы жан. Еңбек жолын мектеп директорлығынан бастап мектеп директоры, аудандық әйелдер кеңесінің төрайымы, аудандық тарихи өлкетану мұражайының негізін қалаушысы әрі директоры, танымдық, тәрбие-мәңгілік маңызы зор гүмірнама-« мір өрнегі» атты кітаптың авторы, қолынан келсе қамқорлығын аймайтын аяулы жан. Бауырлары Амантай, Мырзатай, Әзімтайды жетілдіріп, ержеткізді.

Жұбайы Тұрсын Отартегі мен Мәрия Зәйтүнқызы -Аудандың құрметті азаматтары. Екеуі де үкіметten де, халықтан да лайықты бағаларын алған жандар. Мәрия Зәйтүнқызы Қазақстан Республикасы білім беру ісінің үздігі, «Құрмет» орденінің, Ү.Алтынсарин атындағы төс белгінің иегері. Қаншама медалдар мен Құрмет грамоталарымен марапатталған. Искер әйел туралы мақалалар Тәуелсіз еліміздегі басылымдағында бірінен соң бірі жарияланып жатты. Күн кеше гана Алматыдан гимназияның үздік түлегі, профессор Қайратбек Жетпісбаев өзінің тіке-лай тапсыруымен түрлі-түсті болып шыгарылған «Егemen Қазақстан» газеттерінің бір бумасын жіберіпті. Онда шекірттің ұстазы жайлыш жазған «Ұстаздың ұстанымы» деген мағыналы, мәнді материал бар.

Тұрсын Отартегі мен Мария Зәйтүнқызы Нәзипа, Марат, Зина, Қанат, Индира есімді үл-қызы тәрбие-мәңгілік жаңалықтарынан қалайтуын атап берді. Олардан 18 немере, 18 шебере сүйіп отыр. Сүйкімді немере, шеберелердің сүйікті атана-ысы-үл-қызыларына, келіндеріне, күйеу балаларына риза. Бір-бірімен ынтымақты. Перзенттері — бір-біршандырақ иелері. Алла амандығын берсін! Жақтой мен мереітой той құтты болсын!

Fұмырыңызда аз емес қой сәтті күн, Ұл-қыздарыңыз жайқалып тұрған бағылін. 80 жылдық-гасыр тойға үлассын, Ортаймасын қуаныш пен шаттығын. Әрқашан да Қызыр болсын жолдастың, Қыдыр баба жебеп жүрсін қолдастың. Періштелер «әүмин»-десін тілекке, мір бойы Сіздерді дәйім қорғасын! Шаһаризада ДӘНЕЕВА.

ХАБАРЛАНДЫРУ

20.06.2023 ж. Түркістан облысы, Түркістан қ. а., Иасы С. О., Шойтөбе ауылы, Шойтөбе көшесі, 11-Кұрылыш, мектеп, 11:00 уақыты мекенжайы бойынша “бір қабылдау-жөнелту жолын пайдалы ұзындықта 1650 м дейін салу (ұзарту)” жұмыс жобасына “Коршаган ортаны қорғау” белімі бойынша ашық жиналыс нысанында қогамдық тыңдаулар еткізілді Күншагыр разъезінде”.

Тындауга Zoom платформасында бейнеконференцбайланыс арқылы қатыссызы келетін азаматтар үшін сілтеме бойынша ету қажет:

<https://uso4web.zoom.us/j/6165-408596?pwd=a100a3ROUGROYm1x-ZDZtbXJnTkNRUT09>

Конференцияға қосылу сұрақтары бойынша 87023282718 телефонына хабарласу керек.

Тапсырыс беруші – “Қазақстан тәмір Жолы “Ұлттық компаниясы” АҚ филиалы – “магистральдық желінің Шымкент белімшесі” Володарский көшесі 19 БСН 011241001123 тел.: 87252952500.

Жобаны өзірлеуші - “КАЗНИИЖТ” ЖШС (87172258615), Қоршаган ортаны қорғау белімі - “Барқас” ЖК (87023282718).

Жоба бойынша құжаттама БЭК <https://www.gov.kz/memleket/entities/turkestan-tabigi-resurstar/about?lang=ru> бойынша орналастырылған: ecoportal.kz және ЖАО сайтында <https://www.gov.kz/memleket/entities/turkestan-tabigi-resurstar/about?lang=ru>

Косымша ақпаратты электрондық пошта арқылы алуға болады. мекенжайы: 29012009@list.ru телефон нөмірі: 87023282718.

Ескертулар мен ұсыныстар мына мекенжайлар бойынша қабылданады: ecoportal.kz, k.abdualiev@ontustik.gov.kz.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

20.06.2023 г. по адресу: Туркестанская область, Туркестан Г.А., Иасы с.о., с.Шойтобе, улица Шойтобе строение 11, школа, время 11:00 проводятся общественные слушания в форме открытого собрания по разделу «Охраны окружающей среды» к рабочему проекту «Строительство (удлинение) одного приемоотправочного пути до полезной длины 1650 м на разъезде Куншагыр».

Для граждан желающих принять участие в слушаниях посредством видеоконференц-связи на платформе Zoom необходимо пройти по ссылке:

<https://uso4web.zoom.us/j/6165-408596?pwd=a100a3ROUGROYm1x-ZDZtbXJnTkNRUT09>

По вопросам подключения к конференции обращаться по телефону 87023282718.

Заказчик – Филиал АО «Национальная компания «Қазақстан темір Жолы» - «Шымкентское отделение магистральной сети» ул. Володарского 19 БИН 011241001123 Тел. 87252952500.

Разработчик проекта – ТОО «КАЗНИИЖТ» (87172258615), РООС – ИП «Барқас» (87023282718).

Документация по проекту размещена по ЕЭП www.ecoportal.kz и на сайте МИО <https://www.gov.kz/memleket/entities/turkestan-tabigi-resurstar/about?lang=ru>

Дополнительную информацию можно получить по эл.адресу: 29012009@list.ru и номеру телефона: 87023282718.

Замечания и предложения принимаются по адресам: ecoportal.kz, k.abdualiev@ontustik.gov.kz.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Marcato Capital Management» ЖШС-і, Кеурек өсімдігін егіп өсіру және кеурек өсімдігінің Түркістан облысында Арыс, Отырар, Сарыагаш, Шардара аудандарында өндірістік көлемі туралы ресурстық зерттеулер негізіндегі аталған өсімдіктің шырынын жинаудың бір жылдық есептік көлемі туралы биологиялық негіздемесі» жобасы бойынша жария талқылаулар арқылы қогамдық тыңдаулар өткізеді. Жобалық құжаттама материалдары Бірыңгай экологиялық порталында <https://ecoportal.kz> қол жетімді болады, ескертулар мен ұсыныстар 17.05.2023 ж. бастап 10 жұмыс күні ішінде қабылданады, тел.: +77059009616, diaso1121981@mail.ru.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО «Marcato Capital Management» проводит общественные слушания в форме публичных обсуждений по проекту «Биологическое обоснование для расчета объема возможной ежегодной заготовки камедесмолы ферулы вонючей и ферулы кухистанской согласно плана выращивания и ресурсного обследования промысловых зарослей ферулы на территории Туркестанской области (Арысский, Отырарский, Сарыагашский, Шардаринский районы)». Проектная документация доступно на Едином экологическом портале <https://ecoportal.kz/>, замечания и предложения принимаются с 17.05.2023 года в течение 10-ти рабочих дней тел.: +77059009616, diaso1121981@mail.ru.

ХАБАРЛАНДЫРУ

«Kaz-Euro Holding» ЖШС-і, Түркістан облысының Сарыагаш (Әлімтау а/о) және Арыс (Монтайтас а/о) аудандарында жыл сайынғы мүмкін болатын сасық феруланың шикізатын жинау көлемін есептеге арналған келісімшарттық-зерттеу жұмысы бойынша жасалған биологиялық негіздеме»

жобасы бойынша жария талқылаулар арқылы қогамдық тыңдаулар өткізеді. Жобалық құжаттама материалдары Бірыңгай экологиялық порталында <https://ecoportal.kz> қол жетімді болады, ескертулар мен ұсыныстар 17.05.2023 ж. бастап 10 жұмыс күні ішінде қабылданады, тел.: +77088573031, diaso1121981@mail.ru.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО «Kaz-Euro Holding» проводит общественные слушания в форме публичных обсуждений по проекту «Биологическое обоснование для расчета объема возможной ежегодной заготовки сырья ферулы вонючей по хоздоговорной научно-исследовательской работе: Ресурсное обследование промысловых зарослей ферулы вонючей на территории земельных участков Сарыагашского (Алимтауский с/о) и Арысского (Монтайтаский с/о) районов Туркестанской области». Проектная документация доступно на Едином экологическом портале <https://ecoportal.kz/>, замечания и предложения принимаются с 17.05.2023 года в течение 10-ти рабочих дней тел.: +77088573031, diaso1121981@mail.ru.

ХАБАРЛАНДЫРУ

“Оникс НҮР” ЖШС-і ТО, Бабайқорған а/о маңындағы Бабайқорған-1 құм-қызыршықтас қоспасы кен орнында тау-кен жұмыстарын жүргізуге байланысты қызметтің зардалтарын жою жоспары бойынша 17.05.2023 ж. бастап 10 жұмыс күні ішінде жария талқылаулар арқылы қогамдық тыңдаулар өткізілді. Жобалық құжаттамамен танысу, ескертулар мен ұсыныстарды беру үшін Бірыңгай экологиялық порталында: <https://ecoportal.kz> “Жарияланған қогамдық талқылаулар” белімінен қарастаға болады, тел.: +77019006183, halik-61@mail.ru.

ОБЪЯВЛЕНИЕ

ТОО “ОНИКС НҮР” проводит общественные слушания посредством публичных обсуждений с 17.05.2023 г. в течение 10-ти рабочих дней на План ликвидации последствий деятельности связанной с проведением добычи на месторождении ПГС Бабайқорған-1 вблизи с/о Бабайқорған ТО.

С пакетом проектной документации можно ознакомиться на Едином экологическом портале <https://ecoportal.kz> в разделе «Опубликованные публичные обсуждения», для предоставления замечаний и предложений, тел.: +77019006183, halik-61@mail.ru.

Денсаулығыңызды ойлаңыз...**ЖӨТЕЛГЕ ГРЕК ЖАҢҒАҒЫ ЕМ**

Іә, жөтелге грек жаңғагы жақсы көмектеседі. Күн сағын таңтерен ашқарынга 5 жаңғақтың жемісін жеп, 150-200 мл. жылды сут ішү керек. Емдеу уақыты-45 күн. Эр 15 күн сайын- бір апта демалыс.

Бұл емнің уақыты ұзақтау болғанымен, даярлануы онай.

ӨКПЕНИҚ СОЗЫЛМАЛЫ СУЫҚТАУЫ

Ем үшін спирт, бал және камфор майы қажет.

Емқоспа даярлау үшін 2 ас қасық бал, 4 ас қасық спирт немесе арақ, 2 ас қасық камфор майын өбден араластырыңыз. Қоспаны аздап қана жылтықтан соң жақсылап ыстық суга салынып, сығылған қалың сальфетканың үстінен күйіндейді. Дереу арқаңызға қойыңыз. Устінен полиэтилен жауып, жылды орамалмен оранып, жатыңыз. Бұл емді кешке үйқыға жатар алдында жасаңыз. Ең бастысы-салыңдан қалмаңыз.

4-5 осында компрестен кейін өкпениқ созылмалы сұықтауынан айығып кетесіз.

ҚОЛҚАНЫ СУЫҚ ШАЛСА...

1 кг. ас тұзын (төніл тұзы да жарайды) сковородкага жайып салған соң оған 3 ас қасық күргақ қышаны араластырып (горчица) қосып, жай жанған отта күйіріп жібермей, қозғап тұрыңыз.

Тұз бен қыша қызған соң тазақтің үстінен газет төсеп, аяғыңызға мақтадан жасалған носки киіп, тұздың үстінен басып отырыңыз.

Тұз сүни бастаганда алдын-ала кеуденізге «Доктор МОМ» жақпа майын жауып, жүннен тоқылған носки киіп, жылды төсекке жатыңыз.

Емшараны күн сайын 7 рет қайталап жасаңыз.

КІТАП ОҚУДЫҢ ДЕНСАУЛЫҚҚА ПАЙДАСЫ МОЛ

Фалымдардың айтуынша, кітап оқу - рухани жеңілігінде үлкен мидың қартаюы болмайтынын дәлелдеді.

Сондай-ақ, оқу логикалық ойлауды дамытады. Оқығанынды іштей талдасаң, адам психологиясын жетік түсіне бастаңың. Қоғал-қүйің болмаса да кітап оқу бір сөт жағынан айтуынша, олардың айтуында тау-кен жауып, жүннен тоқылған носки киіп, жылды төсекке жатыңыз.

Жаңында галымдар кітап оқу, сурет, музика, жазушылық секілді ақыл-ой еңбегімен шұғылданатын адамдардың жүйке жүйесінің басқа адамдардан әлдеқайда тез дамитынын және қартаған кезде де жүйке-жүйе-

аурулардың алдын алуда тамаша маңызға ие.

Кітап оқудың тагы бір ерекшелігі - ұзақ өмір сүрудің кепілі екен. Жапония медицинасы осылай қорытынды шыгарып отыр. Олардың айтуынша, ең ұзақ өмір сүретіндер - философтар, одан кейінгісі галымдар мен көркемнершілер екен. Олар «кітап оқу - үлкен миды үздіксіз қозғалысқа салады. Кітап оқып болған соң да оның адамға сыйлайтын өсері деген шынықтырудан кейінгі массаж секілді адамды рухани қалыптау түсіріп отырады» дейді.

«Айғақ» Республикалық газеті мен «Айғақ» телевизиондық шығарма «Азаматтарға арналған үкімет» Мемлекеттік корпорациясы КЕ АҚ Түркістан облысының филиалының директоры Басымбек Бахыт Мұсірәліұлына әкесі

ӘБДІРАШ БАСЫМБЕКҰЛЫНЫҢ қайтыс болуына байланысты қайғысына ортақтаса отырып көңіл айтады.